

ВИСНОВОК

Національного агентства з питань запобігання корупції до проекту Закону України «Про внесення змін до статті 268 Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо вимоги про обов'язкову участь особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, під час розгляду справи» (реєстр. № 5613 від 03.06.2021)

Відповідно до пояснювальної записки законопроект спрямований на вдосконалення правового регулювання розгляду справ про адміністративні правопорушення за окремими видами адміністративних правопорушень.

Для досягнення вказаної мети суб'єктом права законодавчої ініціативи пропонується доповнити ч. 2 ст. 268 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) новим реченням, у якому передбачити, що у разі якщо привід двічі не буде здійснений працівниками органів внутрішніх справ (Національної поліції) з поважних, незалежних від них причин, то справи, передбачені цією частиною, крім справ про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, можуть бути розглянуті суддею за відсутності особи, яка притягається до адміністративної відповідальності.

За результатами опрацювання законопроекту Національне агентство з питань запобігання корупції (далі – Національне агентство) в межах компетенції зазначає.

1. В основу обґрутування необхідності прийняття законопроекту його автори поклали тезу про те, що відповідно до статистичних даних кількість справ про адміністративні правопорушення, у яких відповідно до вимог п. 7 ст. 247 КУпАП закрито провадження у зв'язку із закінченням на момент їх розгляду строків, передбачених ст. 38 цього Кодексу, давно подолала позначку 50%, у зв'язку з чим не в повній мірі виконуються завдання КУпАП та провадження у справах про адміністративні правопорушення. Крім цього, винні особи уникають відповідальності за вчинене.

При цьому непоширення передбачених законопроектом змін на справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, обґруntовується у пояснювальній записці тим, що стосовно них «таких проблем не виникає».

З приводу наведеної вище аргументації маємо зауважити, що у Національній доповіді щодо реалізації зasad антикорупційної політики у 2020 році¹, презентованій Головою Національного агентства на засіданні Уряду України та Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики, ідентифіковано низку факторів, які негативно впливають на ефективність протидії адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією.

Так, вивчення відповідних показників, що містяться в даних офіційної судової статистики, дало змогу дійти висновку, що до основних причин закриття справ вказаної категорії належить закінчення строків накладення

¹ Режим доступу : https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2021/06/NAZK_Nats.dopovid_15_06.pdf.

адміністративного стягнення (у 2018 році – 41%, у 2019 році – 51%, у 2020 році – 43%).

Таким чином, можемо констатувати, що аргументи, наведені авторами законопроекту на користь пропонованих ними змін до КУпАП, є цілком релевантними і щодо справ про адміністративні правопорушення, пов’язані з корупцією.

З урахуванням зазначеного пропонуємо у реченні, яким відповідно до законопроекту передбачається доповнити ч. 2 ст. 268 КУпАП, слова «крім справ про адміністративні правопорушення, пов’язані з корупцією,» виключити.

2. Додатково варто звернути увагу на деякі інші аспекти процедури притягнення особи до адміністративної відповідальності, які через свою застарілість не враховують динаміки суспільного прогресу, невиправдано сповільнюють процедуру провадження у справі, а отже, можуть бути використані для уникнення відповідальності.

Так, у контексті задекларованої мети законопроекту слід зазначити, що на сьогодні положення ст. 256 КУпАП розраховані на випадки складення протоколів про адміністративні правопорушення, які є очевидними та виявлені безпосередньо під час або одразу після вчинення цих правопорушень.

Водночас розвиток, зміна та ускладнення суспільних відносин призводять до того, що певна частина адміністративних правопорушень виявляється вже не в момент їх вчинення, а впродовж певного часу після цього факту, зокрема: за результатами проведення документальних та інших перевірок, розгляду повідомлень про їх вчинення тощо.

З урахуванням того, що певна частина протоколів складається не в присутності особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, а також не безпосередньо після його вчинення, положення ст. 256 КУпАП потребують удосконалення у напрямі запровадження більш гнучкої та варіативної процедури складення, підписання та надання (надсилання) копії протоколу про адміністративне правопорушення.

Вважаємо, що орієнтирами на шляху до осучаснення вказаної вище статті КУпАП можуть бути апробовані на сьогодні положення Кримінального процесуального кодексу України, зокрема передбачені ст.ст. 135, 136 цього Кодексу.

З урахуванням зазначеного пропонуємо ст. 256 КУпАП викласти в такій редакції:

«Стаття 256. Оформлення протоколу про адміністративне правопорушення та ознайомлення з його змістом особи, яка притягається до адміністративної відповідальності

У протоколі про адміністративне правопорушення зазначаються: дата і місце його складення, посада, прізвище, ім’я, по батькові (за наявності) особи, яка склала протокол; відомості про особу, яка притягається до адміністративної відповідальності (у разі її виявлення); місце, час вчинення і суть адміністративного правопорушення; нормативний акт, який передбачає відповідальність за це правопорушення; прізвища, адреси свідків і потерпілих,

прізвище викривача (за його письмовою згодою), якщо вони є; пояснення особи, яка притягається до адміністративної відповідальності; інші відомості, необхідні для вирішення справи. Якщо правопорушенням заподіяно матеріальну шкоду, про це також зазначається в протоколі.

У протоколі про адміністративне правопорушення викладаються права та обов'язки особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, передбачені статтею 268 цього Кодексу. У разі якщо протокол про адміністративне правопорушення складається у присутності особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, то ці права їй мають бути роз'яснені особою, яка склала відповідний протокол.

Протокол підписується особою, яка його склала. У разі складення протоколу в присутності особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, свідків або потерпілих, протокол може бути підписано цими особами.

Особа, яка притягається до адміністративної відповідальності, має право подати пояснення і зауваження щодо змісту протоколу, які додаються до нього.

Копія протоколу про адміністративне правопорушення вручається під розписку особі, яка притягається до адміністративної відповідальності, або надсилається їй поштою, електронною поштою чи факсимільним зв'язком протягом трьох днів з дня його складення.

Належним підтвердженням отримання особою копії протоколу про адміністративне правопорушення або ознайомлення з його змістом іншим шляхом є підпис особи про отримання протоколу про адміністративне правопорушення (в тому числі на поштовому повідомленні), відеозапис вручення особі копії протоколу про адміністративне правопорушення, а також інші дані, які підтверджують факт вручення особі копії протоколу про адміністративне правопорушення або ознайомлення з його змістом.

Якщо особа, щодо якої складено протокол про адміністративне правопорушення, попередньо повідомила особі, уповноваженій на його складення, адресу своєї електронної пошти, надіслана на таку адресу копія протоколу про адміністративне правопорушення вважається отриманою у випадку підтвердження її отримання особою.».

Узагальнюючий висновок: законопроект потребує доопрацювання з урахуванням викладених зауважень та пропозицій.

Керівник Департаменту
антикорупційної політики

Дмитро КАЛМИКОВ